

NBA
T.a.v. Afdeling Regelgeving
Mercuriusplein 3
2132 HA Hoofddorp

Briefnummer
25-123680

Onderwerp
Consultatiereactie op concept NBA-
Handreiking 1111

Den Haag
20 oktober 2025

Telefoonnummer
+31703490209

E-Mail
houwaart@vnoncw-mkb.nl

Geachte mevrouw/heer,

Namens VNO-NCW en MKB-Nederland danken wij u voor de gelegenheid om te reageren op het concept van Handreiking 1111 die accountants beoogt te ondersteunen bij overige opdrachten. De actualisering van Handreiking 1111 uit 2010 is welkom.

De herziening van Handreiking 1111 is een stap vooruit. De handreiking biedt een bruikbaar kader, mits zij expliciet principle-based is, proportionaliteit en uitvoerbaarheid centraal blijven staan en de NBA voorkomt dat deze handreiking onbedoeld verwordt tot een normenkader.

Zo blijft er ruimte voor professioneel oordeel, uitvoerbaarheid en betaalbare dienstverlening aan (mkb-)ondernemingen en kan onnodige regeldruk voor ondernemingen en hun accountants worden voorkomen.

Consultatievragen:

- 1. Geeft de opdrachtgenerator en de toelichting daarop u voldoende handvatten om in de praktijk de aard van de opdracht te kunnen bepalen?**

Antwoord: Ja, mits explicieter wordt gemaakt dat dit een hulpmiddel is en geen normatief toetsingskader.

De opdrachtgenerator is nuttig als hulpmiddel voor de praktijk, maar oogt nu impliciet als een verplichte beslisboom. De accountant heeft binnen de principle based regelgeving ruimte voor professioneel oordeel. Voor de praktijk op de kantoren en ter beperking van de bureaucratische uitvraag bij ondernemers is het belangrijk dat het doorlopen van de stappen impliciet geen verplicht documentatievoorschrift wordt.

Voor gebruikers van accountantsdiensten is het belangrijk snel inzicht te hebben in de status van een handreiking en de daarin opgenomen beslisboom om verwarring te voorkomen voor ondernemingen, hun stakeholders, tuchtrechter en toezichthouders.

Tekstsuggestie:

Aanbevolen toevoeging in de handreiking:

“De opdrachtgenerator is bedoeld als hulpmiddel voor het bepalen van de aard van de opdracht. Het schema is niet normatief en kent vanuit deze handreiking geen documentatieverplichting. De accountant past professioneel oordeel toe en legt dat, afhankelijk van de complexiteit van de opdracht, summier of uitgebreider vast.”

2. Geeft stap 8 en de toelichting op deze vraag een voldoende duidelijk onderscheid tussen de mogelijke vrijwillige toepassing van Standaard 4410 resp. de overige opdracht?

Antwoord: Gedeeltelijk. Het onderscheid is herkenbaar, maar de toelichting kan leiden tot overtoepassing van 4410 en verlies van proportionaliteit.

De vraag “Wordt primair de verslaggevingskennis van de accountant ingeschakeld?” is relevant, maar de toelichting suggereert dat bij twijfel beter altijd Standaard 4410 kan worden toegepast.

Die formulering is wat ons betreft niet wenselijk. De keuze om 4410 vrijwillig toe te passen moet nadrukkelijk een vrije professionele afweging blijven, niet een impliciete norm.

Tekstsuggestie:

“De vrijwillige toepassing van Standaard 4410 is aan de professionele oordeelsvorming van de accountant. Hierbij is ook proportionaliteit een afweging. De accountant kan zonder toepassing van een standaard werken, mits de VGBA en NV NOCLAR in acht worden genomen.”

3. Geeft de uitwerking van overige opdrachten in hoofdstuk 3 van de handreiking u voldoende handvatten in de uitvoering van overige opdrachten in de praktijk?

Antwoord: Ja, de handvatten zijn waardevol, maar te omvangrijk en te juridiserend voor eenvoudige mkb-opdrachten.

De beschrijving van aanvaarding, uitvoering, documentatie en rapportage is inhoudelijk juist, maar de tekst heeft een te hoge mate van detaillering voor eenvoudige overige opdrachten.

De handreiking zou meer nadruk kunnen leggen op **proportionaliteit** en **professional judgement**.

Verder vroegen wij ons af of een opdrachtgever er ook voor kan kiezen om de onafhankelijkheidsregels (**Vio**) van toepassing te verklaren bij een overige opdracht. In dat geval zou het goed zijn om dat in paragraaf 3.2.3 toe te voegen omdat daar bij gebruikers behoefte aan kan zijn.

In ieder geval is het relevant hier te beschrijven wat het effect is van de **samenloop met andere opdrachten** die de accountantspraktijk uitvoert waarvoor de Vio wel geldt terwijl er ook overige opdrachten door het kantoor worden uitgevoerd waarvoor de Vio niet geldt.

Ten slotte is de verwijzing naar **handreiking 1137** onduidelijk. Hierbij wordt aangegeven dat het “grotendeels” uit de fundamentele beginselen volgt en derhalve ook geldt voor overige opdrachten. Dit kan explicieter worden gemaakt. Wat geldt voor samenstellingsopdrachten en wat voor overige opdrachten? Of is het toch gelijk?

4. Geven de drie uitgewerkte voorbeelden van overige opdrachten in paragraaf 4.2, 4.3 en 4.4 van de handreiking u voldoende handvatten voor de uitvoering van overige opdrachten in de praktijk?

Antwoord: Ja, al zou het goed zijn meer onderscheid te maken tussen eenvoudige, middelzware en complexe opdrachten en daar ook voorbeelden van toe te voegen. Er zijn voorbeelden vanuit mkb-praktijken, Big-4 kantoren en vanuit interne accountantsdiensten of overheidsaccountants wenselijk voor een complete handreiking.

5. Mist u in paragraaf 4.5 voorbeelden van in de praktijk veelvoorkomende overige opdrachten?

Antwoord: Ja, praktijkvoorbeelden die nog zouden kunnen worden toegevoegd zijn bijvoorbeeld verklaringen t.b.v. huurcontracten, borgstellingen of leverancierskredieten, informatieverstrekking aan ondernemingsraden of personeelsvertegenwoordigers, opgaven aan kredietbeoordelaars, gecombineerde opdrachten.

Ten slotte nog een paar suggesties:

- 1) Wij missen een positieve opsomming of tabel van wat ondernemingen en hun stakeholders (de gebruikers van accountantsdiensten) wél (kunnen) krijgen als er een overige opdracht wordt uitgevoerd door een accountant. (opleiding en deskundigheid van de accountant die de opdracht uitvoert (incl. PE), tuchtrecht, VGBA, deugdelijke grondslag, objectiviteit, NOCLAR, kwaliteitsbeheersingssysteem van het kantoor (VGBA/SKM), inschrijving register NBA etc.).

De handreiking mist ook een zin die accountants kunnen gebruiken om dat aan hun klanten en hun stakeholders uit te leggen.

- 2) Waarschijnlijk is het voor accountants en gebruikers van accountantsdiensten duidelijker als de specifiek Nederlandse Standaard 5500 Transactiegerelateerde adviesdiensten, eveneens een overige opdracht, wordt ingetrokken en de inhoud ervan wordt samengevoegd met de herziene Handreiking 1111.
- 3) Wij bevelen een tweede fase aan van dit project waarbij na de update van Handreiking 1111 wordt gezien of NBA-Handreiking 1127 Opdrachten uitgevoerd ter ondersteuning bij (potentiële) geschillen en 1112 Persoonsgerichte onderzoeken eveneens in Handreiking 1111 wordt opgenomen om doublures en verwarring bij accountants en gebruikers van accountantsdiensten te voorkomen.

Wij waarderen de inzet van de NBA om tot heldere kader te komen voor overige opdrachten en zijn graag bereid om verder mee te denken mocht dat wenselijk zijn.

Met vriendelijke groet,

A.P. Houwaart-Nonhof
Sr. Strategisch Beleidsadviseur
Accountancy & Corporate Governance